

Rajavartiolaitoksen esikunta
Suunnittelu- ja talousyksikkö

29.01.2021

Tietopyyntö 11.1.2021, Operointi, koulutus jne. kustannusten muutos tukikohdan vaihdon johdosta

VASTAUS TIETOPYYNTÖÖN NUMERO 1162

Valitettavasti tietopyyntönne ei pystytty toimittamaan vastausta kahden viikon kuluessa pyynnöstänne. Pääosaa pyytämistänne tiedoista ei löytynyt suoraan Rajavartiolaitoksen tai valtion yhteisistä tietojärjestelmistä. Tietojen etsiminen ja koostaminen edellytti manuaalista työtä, tietojen etsimistä paperiarkistoista sekä salassa pidettävien tietojen/asiakirjojen ja julkisten erottelua ja rajaamista. Tähän vastaukseen kootut tiedot ovat julkisia.

Vastauksen saaminen osaan kysymyksistänne edellyttäisi yksittäisten tietojen tai laskujen etsimistä ja niiden yhdistelemistä sekä vertailua eri vuosilta. Tämä on maksullista toimintaa ja koska ette halunneet sitä, kaikkiin kysymyksiinne ei ole tarkkaa vastausta.

Taustaa

Rajavartiolaitoksen Vartiolentolaivueen kolmesta tukikohdasta yksi toimii pääkaupunkiseudulla. Vuoteen 2017 asti tukikohta toimi Malmin lentoasemalla. Vuoden 2017 keväällä tukikohta muutti Helsinki-Vantaan lentoasemalle. Muutto oli seurausta useammasta toisiinsa liittyvistä syistä.

Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 5 § 2 perusteella sisäministeri päätti 18.12.2013, että Vartiolentolaivueen korjaamotasoinen huolto keskitetään pääkaupunkiseudulle ja Turun lentotekniset toiminnot supistetaan vuoden 2016 aikana.

Ennen päätöstä korjaamotoiminnan keskittämisestä Vartiolentolaivueen korjaamotoimintaa toteutettiin Turussa ja Malmin lentoasemalla. Keskeisimmät syyt korjaamotoiminnan keskittämiseen olivat Turun vanhentuneet tilat, jotka olisivat vaatineet kalliit peruskorjaukset ja laajennukset, käynnissä olevat meripelastushelikopterien hankinnat sekä henkilöstön käytön tehostaminen. Uusien isompien helikopterien huolto ja säilytys edellytti olemassa olevia isompia tiloja. Uudet koneet korvasivat Malmin tukikohdasta pääasiassa Suomenlahdella toimineet pienemmät vanhat helikopterit.

Hallitus sopi 24. ja 25.3.2014 valtiontalouden kehyksistä sekä julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2015–2018. Tällöin linjattiin, että Malmin

lentokenttä otetaan asuntokäyttöön. Valtion toiminnot lopetetaan kenttäalueella mahdollisimman nopeasti, viimeistään vuoteen 2020 mennessä.

Tämä päätös yhdessä muiden seikkojen kanssa jätti ainoaksi vaihtoehdoksi siirtää Vartiolentolaivueen tukikohta Malmilta Helsinki-Vantaan lentoaseman yhteyteen. Suomenlahden meripelastusvalmiuden ylläpito edellyttää tukikohtaa pääkaupunkiseudulla.

Malmin tiloissa Vartiolentolaivueen tukikohta oli Senaatti-kiinteistöjen omistamissa tiloissa vuokralaisena. Tilojen laajentaminen uuden helikopterikaluston vuoksi olisi edellyttänyt Rajavartiolaitokselta sitoutumista pitkään 10 – 15 vuoden vuokrasopimukseen. Tähän ei hallituksen linjauksen mukaan kuitenkaan ollut mahdollisuutta.

Pääkaupunkiseudulle tarvittiin siis uudet tilat Turusta siirrettävälle korjaamotoiminnalle ja Malmilta siirrettävälle lentotoiminnalle. Samassa yhteydessä Rajavartiolaitoksen esikunnan kanssa väistötiloissa toimineelle Vartiolentolaivueen esikunnalle tarvittiin myös tilat pääkaupunkiseudulta. Turun korjaamotoiminta, Malmin tukikohdan toiminta ja Vartiolentolaivueen esikunta keskitettiin yhteen tukikohtaan Helsinki-Vantaan lentoaseman yhteyteen. Vartiolentolaivue toimii näissä tiloissa Finnavian vuokralaisena.

Taloudelliset vaikutukset

Rajavartiolaitoksen kustannusten seuranta on perustunut organisaatioihin koko 2000-luvun. Tämä tarkoittaa sitä, että organisaatiolla, jolla on useampia toimipisteitä kustannuksia ei jyvitetä toimipisteittäin. Vartiolentolaivueen kaikkia Malmin tai Helsinki-Vantaan tukikohdan kuluja ei pystytä erottelemaan suoraan tietojärjestelmien sisältämistä tilinpäätöksen mukaisista kustannustiedoista.

Jo Malmilla toimimisen aikaan osa Vartiolentolaivueen aiheuttamista kustannuksista kohdentui Rajavartiolaitoksen esikunnalle. Rajavartiolaitos otti vuonna 2014 käyttöön valtion yhteisen talous- ja henkilöstöhallinnon tietojärjestelmän. Valtion taloushallinnon strategiaan ja prosessien tehostamiseen liittyy yhteinen tietojärjestelmä, yhteiset seurantakohteet ja menojen käsittelyn prosessin automaatiovaatimus. Valtiokonttorin linjauksen mukaisesti kustannusten seurantaa keskitettiin ja yksinkertaistettiin. Pääosa aikaisemmin Vartiolentolaivueen organisaatiolle kirjatusta menoista ryhdyttiin kirjaamaan Rajavartiolaitoksen esikunnan menoiksi.

Merkittävistä kustannuseristä kiinteistömenot ovat ainoat, jotka ovat kirjaustavaltaan vertailtavissa ennen ja jälkeen valtion yhteisen tietojärjestelmän käyttöönottoa. Myös muita kustannuksia pystytään tarvittaessa laskennallisesti kohdentamaan toimipisteittäin, mutta tämä vaatii huomattavan manuaalisen työpanoksen ja aikaa.

Samaan aikaan, kun Helsinki-Vantaan tukikohtaan siirtyivät Malmin toiminnot, Turun korjaamotoiminnot ja Vartiolentolaivueen esikunta, otettiin käyttöön uudet isommat meripelastushelikopterit, jotka vaativat suuremmat hallit. Tästä syystä myöskään kiinteistömenoja ei voi verrata suoraan toisiinsa Malmin ja Helsinki-Vantaan ajalta. Sama vaikutus on myös sillä, että Helsinki-Vantaalle siirryttiin vanhoista osin hyvinkin huonokuntoista tiloista, joissa vuokrataso oli selvästi uutta kiinteistöä alhaisempi.

Malmin kiinteistön kaikki kiinteistökustannukset yhteensä olivat 2015 – 2016 noin 320 000 euroa (alv 0%) vuodessa. Kustannus sisältää vuokrat, sähköt, siivoukset, ulkoalueiden hoidon ja muut suoraan kiinteistöön liittyvät kulut. Vastaava kustannus Helsinki-Vantaan tiloissa oli 2018 – 2019 noin 845 000 euroa (alv 0%) vuodessa. Kun huomioidaan Turun korjaamotoimintojen ja Vartiolentolaivueen esikunnan kiinteistökustannukset ennen siirtymistä Helsinki Vantaalle, Rajavartiolaitoksen kiinteistökustannukset nousivat toimintojen keskittämisen yhteydessä noin 340 000 euroa. Tästä kustannusnoususta noin 120 000 euroa aiheutui Malmin toimintojen siirtämisestä. Pääsyyt kustannusten nousuun olivat suurempi tilantarve uuden konekaluston vuoksi sekä siirtyminen vanhoista alhaisemman vuokratason tiloista uusiin tiloihin.

Korjaamotoiminnan siirto Turusta mahdollisti siellä tilajärjestelyt, jotka lasivat vuokratkustannuksia Turussa noin 200 000 euroa (alv 0%) vuodessa. Samalla keskittämällä pystyttiin tehostamaan henkilöstön käyttöä noin 10 henkilötyövuodella, joka laskee henkilöstökustannuksia noin 700 000 eurolla vuodessa.

Toimintojen keskittäminen Helsinki-Vantaalle ei aiheuttanut Vartiolentolaivueen aiheuttamissa kustannuksissa merkittäviä muutoksia kumpaankaan suuntaan. Poikkeuksena tästä ovat edellä mainitut kiinteistö- ja henkilöstömenot. Kokonaisuudessaan toimenpiteiden kustannusvaikutus oli positiivinen. Pääosa noin 560 000 euron (200 000 + 700 000 – 340 000) säästöstä syntyi korjaamotoimintojen keskittämisestä.

Vaikutukset operatiiviseen toimintaan ja koulutukseen

Vartiolentolaivueen pääkaupunkiseudulla käytössä oleva helikopterikalusto on muuttunut 2010-luvulla. Aiemmin Vartiolentolaivue operoi Malmilla AB/B412 kalustolla, jossa ei ollut jäänpoisto-ominaisuutta. Nykyisin käytössä olevalla Airbus H215 kalustossa on jäänpoisto, jolloin mittarilentomenetelmää pystytään hyödyntämään täysimääräisesti. Malmin ja Helsinki-Vantaan lentoasemien aukioloajat ovat olleet erilaisia. Helsinki-Vantaalta pystyy operoimaan mittarilentomenetelmin (IFR) ympäri vuorokauden ja Malmilta vain rajoitetusti.

Vartiolentolaivueen pääkaupunkiseudun tukikohdan tilanteenmukaisten tehtävien keskiarvo 2010 luvulla on ollut noin 200 tehtävää vuodessa.

Tehtäviä on Suomenlahden merialueen lisäksi Etelä-Suomen manneralueella. Ohessa on esimerkkinä karttakuva tehtävien jakaantumisesta vuosina 2010-2013. Tilanne ei ole muuttunut esimerkistä tällä vuosikymmenellä.

Tukikohtien erolla tehtävien kannalta eniten merkitystä on Kruunuvuorenselälle hyvissä olosuhteissa näkölentomenetelmin (VFR) lennettäessä. Lentoaikaero tukikohdista Kulosaaren sillalle on noin kaksi minuuttia Malmin eduksi. Tukikohtien ero kuitenkin tasoittuu tukikohtien välillä lännessä Porkkalan tasalla ja idässä Emäsalon tasalla. Pohjoiseen lähdettäessä Malmilta on lähtökohtaisesti pidempi lentomatka. Kokonaisuutena laskettaessa Helsinki-Vantaan ja Malmin sijaintierolla ei ole merkitystä tehtävien laajan alueellisen jakaantumisen vuoksi. Lisäksi mitä kauempana tehtävä tukikohdasta sijaitsee, sen vähäisempi merkitys lentoaikaerolla on.

Meripelastuksen osalta toiminta perustuu lentävän kaluston lisäksi merivartioryksiköiden, muiden viranomaisten, vapaaehtoisten sekä muiden merellä liikkuvien toimintakykyyn. Meripelastuksen tehtävissä ensimmäinen pelastusyksikkö on onnettomuuspaikalla pitkän aikavälin keskiarvon mukaan noin puolessa tunnissa. Pääosa meripelastustehtävistä toteutetaan muilla kuin lentävillä yksiköillä.

Tilanteenmukaisissa tehtävissä lentokenttien ruuhkaisuudella ei ole eroa, vaan kiireelliset hälytystehtävät on pystytty lentämään molemmilla lentokentillä muusta liikenteestä huolimatta välittömästi.

Huoltolentotoiminnan osalta eroa Malmin ja HkiVantaan välillä ei ole.

Lentokoulutuksen osalta tilanne on muuttunut Malmilla toimimisen ajoista. Osana korjaamotoiminnan keskittämistä ja Vartiolentolaivueen tukikohtien roolien vahvistamista Turku keskittyy meripelastus- ja ympäristönvalvontatoimintaan ja siten myös meripelastushelikopterikoulutus on siellä. Rovaniemellä annetaan lentokoulutuksen peruskoulutus pienemmällä helikopterikalustolla ja pääkaupunkiseudulla keskitytään viranomaisyhteistyötoimin-

taan. Jokaisesta tukikohdasta hoidetaan kaikkia lakisääteisiä tehtäviä, mutta näihin keskitytään. Tähän samaa järjestelyyn olisi päädytty, vaikka toiminta Malmilla olisi jatkunut ja korjaamotoiminta keskitetty sinne. Ne yksittäiset koulutuslennot Helsingin osalta, jotka vaativat lentokenttää, lennetään pääsääntöisesti Hyvinkäällä 10 minuutin lentomatkan päässä Helsingistä.

Dornier valvontalentokoneet toimivat Turun tukikohdasta käsin ja käyttävät pääkaupunkiseudun lentokenttiä vain poikkeustapauksissa. Tästä syystä tukikohdan siirrolla Malmilta Helsinki-Vantaalle ei ole merkitystä valvontalentokoneiden käyttöön.

Tarvittaessa lisätietoja antaa suunnittelupäällikkö Jukka Ikalainen, puh. 0295 421 702, sähköposti jukka.ikalainen@raja.fi.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 29.01.2021 klo 14:01. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.